

SZABADSÁG

A Magyar Népi Szövetség
udvarhelymegyei hetilapja

Megjelenik minden kedden reggel
Felelős szerkesztő: Imets János

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Székelyudvarhely, Kossuth Lajos utca 18 szám.

A Szabadság barátaihoz

Ma már mindenki elfogadja azt az igazságot, hogy sajtóra feltétlenül szükség van. Az emberi jogok védelme, a haladás, a politikai iskolázás és más nagy szellemi javak megtartása és fejlesztése szükségessé teszi a sajtó munkáját is. Az országos sajtón kívül épp olyan szükséges a helyi sajtó, a vármegyei érdekességű ujság. Nagyon sok általános rendelkezésnek helyi vonatkozása van, amit csak helyi ujság világíthat meg. Az országos napilapok nem foglalkozhatnak sok olyan helyi eseménnyel, melyeknek vármegyei vonatkozásban igen nagy jelentőségük van. Helyi sajtó hiányában mindazok mellátása és az ismertetésükből származó sokféle, igen gyakran anyagi természetű előny nem használható ki. Ezért kellett, hogy a Szabadság is újból megjelenjék.

A helyi sajtó helyzete azonban sokkal nehezebb, mint az országosé. A példányszám kicsi, de az előállítás költsége majdnem annyi, mint nagy példányszámú ujságnál. Így a bevételek nálunk az országos napilapok bevételeinek igen kicsi töredékét teszik ki, s elmaradnak más fontos bevételek is, mint hirdetések, kereskedelmi közlemények stb. Ezért van szükség arra, hogy a Szabadság barátai az előfizetésen vagy a példányonként történő vásárláson kívül, még más anyagi támogatással is hozzájáruljanak annak biztosításához, hogy a lap továbbra is megjelenhessen és ne legyen kénytelen megjelenését beszüntetni.

Ezért azzal a felhívással fordulunk a Szabadság barátaihoz, hogy amikor őket majd megkeresik az ezzel megbízottak, ajánljanak meg havonta bizonyos összeget a Szabadság fennmaradási költségeire s azt a pénzt a lehető legpontosabban fizessék is be. Tegyük ezt meg szívesen és pontosan, mert hozzájárulásukkal nagy munkát végeznek: biztosítják ujságunk fennmaradását, ami által a népi demokrácia fejlődése, népünk kulturális és gazdasági haladása erős munkatársat nyer, míg nélküle minden erőfeszítés sokkal kisebb eredményt mutat fel, mint a sajtó szavával és erejével.

— Járásj értekezleteket tartott a MNSz vm. vezetősége, ahol a szervezeti kérdések mellett a politikai kérdéseket is megtárgyalták. Bővebb tudósítást a jövő számban közlünk.

Két évi szárazság után végre jó a terméseredmény Udvarhely megyében

Kormányunk intézkedései, a természet, a kedvező időjárás, demokratikus szervezeteink felvilágosító munkája megtették a hatásukat. A megye 100 év után először lett önálló vármegye.

320 vagon volt a beszolgáltatási kvótája a megyének és 400 vagon gabonát szolgáltatott be, tehát 80 vagonnal haladták túl a beszolgáltatást. Megyénk lakossága megértette az idők szavát és nemcsak fegyelmelzen, hanem jó szívvvel is tett eleget beszolgáltatási kötelességeinek. Itt-ott akadtak ugyan kivételek, egy-két félrevezetett ember kézcseplővel cséplelt, és egy két gazember próbálta szabotálni a kormány intézkedéseit, a beszolgáltatás azonban ezek ellenére eredménnyel járt.

Az őszi vetések is megkezdődtek és

megvan minden remény, hogy ennek is meglesz a várt eredménye.

Nagy meglepetést keltett a gazdák között a földművelésügyi minisztérium által kiutalt több vagon vetőmag. Ugyanakkor 20 mezőgazdasági gépet is utalt ki a földművelésügyi minisztérium a demokratikus szervezetek, élén a Kommunista Párt, közbenjárásával.

Földműves népünk meggyőződhetett arról, hogy a kormányunk valóban a nép kormányja és éppen ezért a falusi nép is igyekszik megtenni kötelességét kormányunkkal szemben.

A jövő esztendőben még több géphasítja a földet és még nagyobb kenyér fog jutni mindnyájunknak.

B. Baksa Mária

Előzzük meg a kiütéses-tifusz járványt

Kolozsvár város területén és még több más helyen is kiütéses tifusz-megbetegedések történtek, melyek közül sok halállal végződött. A város és a vármegye egészségügyi szervei a legszigorubb intézkedéseket léptették életbe. Ezek a jelenségek mindnyájunkat arra köteleznek, hogy úgy a magunk, mint mások érdekében a legnagyobb gondosságot tanusítsuk a tisztálkodás és a tisztaság tekintetében.

Kérjük a város vezetőségét, hogy az utcákról és terekről a nagymennyiségben felgyűlt szemetet és egyéb hul-

ladékot sürgősen takarítsa el a város legkülsőbb részeiben is és a legszigorubb ellenőrzést gyakorolja a rendőrséggel együtt a tisztaság betartására. Ellenőrizni kellene az utcán csavargó, idegenből betolakodott elemeket is, akik veszélyeztethetik a város lakosságának a közegészségét. Különösen sürgősen segíteni kellene a mosó-szappan hiányon, mert így a szükséges tisztálkodás lehetetlen. A gyakran látogatott nyilvános helyiségeket pedig ismételt fertőtlenítsék és takarítsák.

Kedden hirdetnek ítéletet az ORAP-panamisták ügyében

Neagoe Florea vádlott „nem bírta hallgatni” a súlyosan terhelő tanuvalomásokat

A helybeli törvényszék szabotázs bírósága, melynek tagjai Szabó Károly dr. törvényszéki elnök, Bacila Ion és Fodor Tibor dr. törvényszéki bírák voltak, szombaton letárgyalta a két Neagoe testvér bűnperét. A vádlottak közül csak a fiatalabb volt jelen, mert a főbűnös, a főnök, még mindig szökésben van. Mindkét vádlottat többrendbeli szabotázs büntetnének elkövetésé-

vel, árdrágítással, zsarolással, vesztegetéssel és más bűncselekmények sorozatával vádolták. A jelenlevő vádlott mindent tagadott, ami a hallgatók körében nagy derűtséget keltett. Az eskü alatt tett tanuvalomások felolvasása azonban pörölyként zuzta össze a tagadást és rémregénybe illő esetekkel bizonyította a vádak alaposágát. Neagoe Florea annyira ideges lett a

tanuvalomások hallatára, hogy felugrott és azt kiáltotta, hogy nem bírja tovább hallgatni azokat. Természetesen, mégis végig kellett hallgatnia úgy a tanuvalomásokat, mint a vádbeszédeket. A hivatalból kirendelt védő védelmének elhangzása után a törvényszék az ítélet kihirdetését f. hó 14 re halasztotta.

A lakásrekvirálások

nem szüntenek meg teljesen, mint egyesek tévesen hiszik. Idehelyezett köztisztviselők és katonatisztek részére nem csak lehet, de kell lakást rekquirálni. Érthető ez, mert akit ide küldenek közérdekből, nem maradhat lakás nélkül. Viszont nálunk csak a nélkülözhető lakásrészeket veszik igénybe ilyen esetekben. Érthetetlen tehát, hogy mégis akadnak, akik oktalan ellenállással akarják megakadályozni a mérsékelt lakásrekvirálást. Ezzel csak maguknak csinálnak bajt, mert a törvény értelmében a lakásrekvirálásnak ellenszegülőket internálják, ha pedig közben az eljáró hatósági közegeket sértegetik, még külön bírósági eljárás indul ellenük, hatóság elleni erőszak miatt. Az érdekeltek tehát rekquirálás esetén viselkedjenek nyugodtan és komolyan, annál is inkább, mert sem törvénytelenység, sem méltánytalanság nem történik velük.

Az igazságügy reformja

A haladó demokrácia megköveteli az igazságügyi reformot. A reform lényeges változást hoz az igazságügyi szervezetek életében. Meggyorsítja az eljárást, büntető ügyekben elveti a fellebbezést, olcsóvá teszi az igazságszolgáltatást. A reform szaporítja a járásbírókat és bevezeti a népi bírák által a nép befolyását az igazságszolgáltatásra és biztosítja a bíróságok és a nép között a kapcsolatot.

A népi bírákat, akik a hivatásos bírák mellett működni fognak, a falvakban a községek közgyűlése, míg városban a munkásszervezetek fogják kijelölni.

Az igazságügyi kormányzat gyors ütemben dolgozik az érvényben levő régi törvények felülvizsgálásán és módosításán.

— A RKP Zetelakán vasárnap megtartott felvilágosító nagygyűléséről a jövő számban közlünk helyszíni tudósítást.

Egy filmet nézve : mesevilágban.

Utólagos megjegyzések a Kővirághoz.

Legutóbb néhány estén rendkívüli filmben gyönyörködhetett Székelyudvarhely mozilátogató közönsége. Olyan filmben, mely megérdemli, hogy filmalkotásnak nevezzük, s amely meg erősítheti a közönség válogatosabb izlésű részében is a reménységet, hogy a filmtermelés nem sülyedt még végképpen a puszta üzleties, gyáripari tömegcikk-termelés színvonal alattiságába, hanem az igazibb művészet terén is tud még a maga számára kifejezni valót és formát találni.

Ami a Kővirág szemlélete közben mindjárt megragadott, az, hogy az orosz szovjet filmtermelésnek ez a sajátos és nevezetes alkotása már külsőleg, technikai megjelenésében is megfelel annak a feltételnek, ami szerintünk az igazi művésziességre törekvő filmek természetesen fejlődési feltétele.

Filmszerű tárgyában is, formájában is. Vagyis nem kontárkodik bele a már annyira megszokott módon a heje hujás sablon operettek, édeskés szemelme színjátékok sekélyes világába, amit az igazi színpad maga sokkal megfelelőbben, közvetlenebb hatással tud életre kelteni. (Természetes, az külön ismét vitatható, hogy a színpadnak is nem kellene e ma minél több, ezeknél időszerűbb, művészibb teljesítményt bemutatni a „szórakozni vágyó” közönségnek.)

A Kővirág meséje, alakjai nem ezen a lecsépelet területen mozognak, hanem azon, amelyikre az igazi filmalkotást a színpadtól különböző technikai lehetőségek is eredendően utalják: a szélesebb távlatokat átívelő, a technika eszközeit felhasználni tudó, a valószínűségekből a meseszerűségbe átlibbenő elképzelések területén. Gyönyörű és hatalmas távlatú tájképek keretében, az Ezeregyéjszaka meséire emlékeztető technikai csodák közt perog a film cselekménye, amely maga is mese szerű és jelképies: szimbolikus jelentésű. A hivatott művészek az anyag meghódításáért — ezuttal a kövekben rejtőző szépségek kifejtéséért — folytatott küzdelmét ábrázolja elsősorban a Kővirág cselekménye, vagyis még helyesebben: annak a szépségnek a kifejtéséért, amely magában a művészetben nyugtalanodik elfojthatatlanul. A szépség, egy páratlanul szép malachit serleg alakjában, meg is születik, bár alkotója, az igazi művészek természete szerint, tovább is elégedetlen. Magasfokú művész egyéni felfogásra, s egyúttal széleskörű általános művészet tiszteltre is vall a művész hivatásának, lelkeségének ez a megábrázolása a Kővirágban.

Ezzel a jelentéssel párhuzamos a filmben az a másik hasonlóan mély erkölcsi értelmű szimbolikus jelentés, amelyik az örök hűség eszméjét dicshatja meg. A fiatal művészt az őt ideiglenesen hatalmába kerítő tündér nem tudja egyetlen örök szerelmétől eltántorítani, hiába ígér neki — mind káprázatosabb csodák közt vezetgetve őt — még teljesebb művészi tökéletességet.

Meg kell még említenünk, hogy a cselekményt a film megteremtői sok erősen jellemzett emberi alak beállításával elevenítették meg. Ilyen például az a művész kizsákmányolására törekvő, úresfejű földesúr és felesége, akik a régi cári orosz társadalom henye életű urait képviselik, a mai idő szellemének megfelelő felfogással, gunyoros ábrázolásban.

T. L.

— A Magyar Vöröskereszt Pál István honvéd elhunytáról értesítést küldött a helybeli r. k. plébánia-hivatalhoz. Pál István 1909-ben született Gyergyóalfaluban. Anyja neve: Szekeres Lujza. Az iratot az elhunyt hozzártatózója a plébánián átveheti.

Uj vezetőséget választott a MNSz székelyudvarhelyi női bizottsága

Elnök lett Hartmayer Matild, akinek személye biztosíték arra, hogy a női bizottság munkája fellendül. A vezetőség többi tagjai: Szilágyi Ignácné, Gidó Domokosné, Kertész Jánosné, Benedek Boriska, dr. Máthé Istvánné, Kassay Jolán, Ferenc Árpádné. Választmányi tagok: Bálint Ilonka, Incze Sándorné, Pakot Imréné, Kelemen Lajosné, Kassay Mária, Stemmer Józsefné, Gidó Bálintné, Simon Jánosné, dr. Váró Györgyné, Sinkovits Olga, Szabó Andrásné, dr. Kocsis Jánosné.

Midőn elismerjük a régi vezetőség áldozatkész munkáját, kívánjuk az új vezetőségnek, hogy okulva a múlt tapasztalataiból, példaadó munkáját siker koronázza.

Tudni való az új Ábécés könyv bevezetéséről

A Magyar Népi Szövetség központi intézőbizottságának a megterjeszése folytán felhívjuk az érdekelt elemi iskolai igazgatók figyelmét arra, hogy a nemzetnevelésügyi minisztérium az 1947-48-as iskolai évre új Ábécés tankönyv bevezetését írja elő a brassói tanterülethez tartozó összes elemi iskolák, valamint Temes, Bihar és Torda vármegyék elemi iskolái részére. Az új Ábécés tankönyv Palkó János és Tarpay Ferenc szerkesztésében és a Józsa Béla Athenaeum kiadásában október 20-án jelenik meg.

Az érdekelt elemi iskolai igazgatók könyvszülségüket azonnal jelentésükbe a Józsa Béla Athenaeum könyvkidó vállalatnál: Kolozsvár, Piata Libertății 12 szám alatt.

HIREK

— **Megtartották az udvarhelymegyei tanári és tanítói szakszervezeti választásokat.** A tanári szakszervezeti választáson megjelent Dragomir Vasile tanügyi főfelügyelő is. A tisztújító közgyűlést Killyéni Imre elnök nyitotta meg román és magyar nyelven, majd a szövetség képviselőjében Dragomir Vasile beszélt a szakszervezetek fontosságáról. Muzsnai Béla dr. szakszervezeti titkár az eddigi három éves szakszervezeti munkáról számolt be. Utána megválasztották a szakszervezet új választmányát. Elnök lett Killyéni Imre, alelnökök lettek Lőrinczi László és Asztalos Letitia, titkár Horváth József. — A vármegyei tanítói szakszervezet nagygyűlésén az országos és helyi szaktanácsot Barabás Sándor képviselte, aki megnyitó beszédében a szakszervezeti kérdéseket és a szakszervezeti választások fontosságát ismertette. Zsóka Ambrus magyarul, Pálffy Sándor románul ismertette az eddigi szakszervezeti munkákat. A választások során elnök lett Pálffy Sándor, alelnökök: Diaconescu Gheorghe és Kovács Ilona, titkár Zsóka Ambrus.

— **A gazdasági tanárképző iskola megindulásának megkönnyítéséhez az UMGISz Szövetkezet díjmentesen átadja a betfalvi baromfi-farmjánál levő 4 db. modern baromfiólat, amely**

A kiadóhivatal felhívása az előfizetőkhez

A Szabadság kiadóhivatala felkéri a hátralékban lévő előfizetőket, hogy az augusztusi és szeptemberi előfizetési díjakat, havi 15 lej, a kiadóhivatalhoz sürgősen beküldeni sziveskedjenek.

Egyúttal arra is kéri a kiadóhivatal azokat az olvasókat, akik eddig a lapot elfogadták, de tovább jártni nem kívánják, hogy már ezt a számot feltétlenül visszaküldeni sziveskedjenek.

Megszűnt a központi agrárbizottság

A földmivelésügyi miniszter a központi agrárbizottságot megszüntette. A miniszter elnöklete alatt egy központi tanácsadó szervezet működik, amelyik a még folyamatban lévő ki-sajátítási ügyekben intézkedik.

A magyar vonatkozású kérdéseknél a tanácsadó szerv meghallgatja a Magyar Népi Szövetség kiküldöttjének véleményét.

Értesítés.

A magán- és kereskedelmi alkalmazottak szakszervezetének vezetősége értesíti a szakszervezet tagjait, hogy f. hó 17-én, pénteken este 7 órakor rendes taggyűlést tart. Kéri a tagokat, hogy a gyűlésen minél nagyobb számban jelenjenek meg.

Egyben felhívja a tagok figyelmét a már esedékes tagsági díjak és a régi hátralékok rendezésére.

A gyűlés előtt 6 órai kezdettel vezetőségi megbeszélés lesz.

A vezetőség.

a legmodernebb baromfitenyésztés követelményeinek is megfelel. Ez épületek Udvarhelyre való beszállítását díjmentesen vállalta Sztojka Ferenc a Szállítási Szakszervezet nevében.

— **Az UMGISz felkéri tagjait, hogy üzletrészeiket egészítsék ki az INCOOP rendelkezések értelmében.** Felszólítja az összes szakszervezeti tagokat, akik még nem volnának tagjai a Szövetkezetnek, hogy saját érdekében sürgősen lépjenek be. Az üzletrészbefizetések elszámolása kedvező részletekben fog megtörténni. Az UMGISz igazgatósága.

— **Eminescu—Petőfi estélyt rendez az udvarhelyi Népvédelem.** Ismeretes a Népvédelmi Szervezetnek az a szociális munkássága, amellyel a hadifogságban levő családok itthon maradt családjainak ellátására, a nyomorúság enyhítésére törekszik. Ezért rendezti időnként estélyeit is, amelyekkel egyúttal a román magyar kulturális kapcsolatok erősítését is elősegíteni kívánja. Ez a kettős célja a f. hó 16-án, csütörtökön este 8 órai kezdettel a városunkban a mozi-teremben rendezendő estélyének is. Az estély műsora a következő: 1. Megnyitó beszédet mond magyar nyelven: Tompa László író, román nyelven: Pleșoiu Tălvăscu Aurel ezredes. 2. Eminescu irodalmi munkássága címén magyar nyelven előadást tart: Balázs László egy. hallgató. Előadások közben szavazatok:

Melankolia, magyarul szavalja: Dom-bora Gizella. Melancolie, románul szavalja: Bresiu Elena. Holnapoddal nő az élet, szavalja: Keresztes Károly. Cu mâine zilele fi adaugi, szavalja: Moise Aurel. 3. Eminescu dalokat énekel: Toma Traian. 4. Hegedűl: Balogh Ferenc hegedűművész, zongorán kíséri: Debreczeni Károlyné. — Szűnet. 5. Petőfi munkássága címen előadást tart román nyelven: Horváth József tanár. Egy gondolat bánt engemet: szavalja: Vass Imre. Sbuçium, szavalja: Manta Ioan. Szeptember végén, szavalja: Borbély Erzsébet. Sfârșit de toamnă, szavalja: Manta Ioan. 6. Petőfi dalokat énekel: Bodroghy Balázs, kíséri Kónya Jancsi és zenekara. 7. Bolond Istók: jelenet, előadják a ref. tanítónőképző és a ref. kollégium növendékei, Weress Margit tanárnő rendezésével.

— **A székelyudvarhelyi női háztartási iskola és tanárképző igazgatósága közli:** A nemzetnevelésügyi miniszter által engedélyezett állami magyar tannyelvű női háztartási iskolába és tanárképzőbe, mely a volt Ugron-kastélyban van, a beiratások megkezdődtek. Az iskolák céljait a lapok többször ismertették. A háztartási középiskolába felvehető a IV. középiskolát végzett leányok. A középiskola négy évfolyamu. A tanárképzőbe beiratkozhatnak érettségi bizonyítvánnyal, vagy tanítói oklevéllel rendelkezők. Tanulmányi idő 3 év (a harmadik gyakorlati) A beiratkozás határideje október 25. Tandij egyéb díjakkal együtt 5000 lej, melyből beiratáskor 1000 lej fizetendő. Internátus van. Tájékoztatót kérésre küld az igazgatóság.

SPORT

Bajnoki mérkőzések

Székelyudvarhelyen:

UMTE—Lomás 6:2 (3:0).

Az UMTE férfi kézilabda csapata 8:5 (3:0) arányban verte a segesvári Unirea férfi kézilabda csapatát.

Csikszeredában:

Dinamo—CsESzTE 2:1 (1:1). A fiatal erőkből álló Dinamo csapata szép játékkal győzött Csikszeredában a CsESzTE csapata ellen és ezzel a győzelmével az őszi forduló győztese lehet.

Segesváron:

Az UMTE női kézilabda csapata bajnoki mérkőzés keretében 3:2 arányban vereséget szenvedett a Vasile Roia csapatától.

A Balkán kupáért Bukarestben a magyar A válogatott 3:0 (2:0) arányban győzött a román A válogatott ellen. Előmérkőzésen a magyar ifjúsági válogatott 5:1 (1:1) arányban győzött a román ifjúsági válogatott ellen. Budapesten a román B válogatott, magyar B válogatott eredménye 0:0.

ROMANIA

Judecătoria mix ă Odorheiu

Dos. No. 2165—1947.

Soția lui Burszán Béla din Odorheiu prin cererea No. 12838—947 a cerut declararea moșii prezumate a soțului său Burszán Béla dispărut pe frontul Bákás, jud. Ciuc.

Invităm pe cei cari știu ceva despre existența dispărutului, să anunțe Parchetul Trib. Odorheiu, care face cercetări în cauză.

Judecător șef Andrei Doncilă.

Grefier I. Balázs.

Nyomatott a »Szabadság« könyvnyomdában Székelyudvarhelyt.